

foto Jana Matěásková

Milý čtenáři!

Občas slýchám někoho říkat – já už jako dítě musel jsem všechno rozmontovat, podívat se dovnitř jak to funguje.

Tak tohle mě minulo. Já věci bral jak jsou a zabýval se svým.

I proto jsem v ručních dovednostech skončil u výměny žárovky a jelikož jsem ji nedávno opravdu musel nahradit, zjistil jsem, že umím ještě nahodit „spadlé“ pojistky.

Ano, měli jsme ve škole hodiny dílen. Moc jich nebylo a když už, tak jsme hoblovali nějaký dřevěný špalíček. Toho v životě moc neužijete.

Hlavně, že jsem se učil třináct let rusky! 😊

Od ledna 2024 byly upraveny ordinační hodiny dětské pohotovosti v Turnově. Aktuálně ordinuje o víkendech a svátcích od 9 do 16 hodin. Dětská pohotovost KNL v Turnově funguje v budově TF (bývalé dětské oddělení). Ordinační hodiny má v sobotu, v neděli a ve státní svátky, vždy 9—16 hodin. (Od začátku letošního roku jsou o hodinu zkráceny.)

Pohotovost pro dospělé v KNL Turnov sídlí v hlavní budově nemocnice - pavilon TA s ordinačními hodinami: pondělí—pátek 17:00—22:00 a o víkendech a svátcích 8:00—20:00.

Služby zdravotní pohotovosti jsou určeny pro akutní zdravotní problémy, v případě náhlého onemocnění zastupují praktického lékaře. Pacienti, kteří na pohotovost přijdou s dlouhodobými obtížemi, které nejsou náhle vzniklým závažným postižením zdraví a přímým ohrožením života, zpravidla pak čekají na vyšetření velmi dlouho, protože vždy mají přednost ti, jejichž zdravotní stav

vyžaduje neodkladnou péči. Také z tohoto důvodu nelze doporučit využívání pohotovosti pro řešení zdravotních problémů, jež mohou být řešeny v rámci standardní ordinační doby registrujícího lékaře nebo ambulantního specialisty. U stavů ohrožujících život vždy volejte 155.

Turnovské kulturní tipy:

čtvrtek 22. února od 17 hodin, knihovna na vlakovém nádraží

Pozdravy z Českého ráje

Historik Antonín Mojsl z turnovského muzea představí svoji knihu o turismu v našem regionu na přelomu 19. a 20. století.

středa 28. února v 17.00 v muzeu v Kamenářském domě

Kde se vzala pozemková šlechta aneb vývoj české feudalizace

Přednáší historik Jiří Zoul Sajbt

Epocha, kterou jsme si zvykli nazývat středověkem, zabírá v našem pojetí cca 1 000 let. Často je však tato perioda našich dějin vnímána jako statická a s minimálním vývojem. Opak je pravdou. V určitých obdobích se jednalo o velice dynamicky se rozvíjející čas. Tato přednáška bude věnována nastínění vývoje části středověké společnosti, která postupně vyústila ve vyprofilování se vrstvy, již nazýváme šlechtou.

čtvrtek 29. února od 17 hodin, knihovna na vlakovém nádraží

Hrad Rotštejn v proměnách času

Populárně historická přednáška v podání dlouholeté kastelánky hradu Rotštejn

Hany Talli Hlubučkové. Projdeme se časem od středověké historie po 35 let dobrovolnické činnosti zapsaného spolku Ochrana Klokočských skal na hradě a v jeho širokém okolí.

turnovsko

MALÁ SKÁLA – 23. 2. v 19:30 v sokolovně

S tvojí dcerou ne

Divadelní spolek Jirásek z Olešnice uvede komedii Antonína Procházky *S tvojí dcerou ne*.

TATOBITY –

**ZVEME VÁS NA III. TATOBITSKÝ
VELIKONOČNÍ JARMARK
PÁTEK 22.3. OD 14,00HOD
KULTURNÍ DŮM TATOBITY**

**Tešit se můžete na výrobky z proutí,
pedigu, keramiky, velikonoční dekorace,
domácí mazance, cukrářské výrobky,
ochutnavku vína, točené pivo, kávu**

DOLÁNKY u Turnova – 1. 3.

17.00, Dům přírody Českého ráje

Vítání jara se sovami Českého ráje

Zoolog Václav Luka si pro vás připravil výpravu za sovami! Čeká nás povídání o sovách obecně, ukážeme si druhy, které v Českém ráji můžeme vidět, respektive slyšet, poslechneme si, jak se v noci projevují, a nakonec vyrazíme ven, s očekáváním, zda nějakou uslyšíme.

www.strevlik.cz www.dumprirody.cz/ceskyraj

VÍTÁNÍ JARA SE SOVAMI ČESKÉHO RÁJE

SRAZ A ZAČÁTEK:
17:00 – sál v Domě přírody Českého ráje,
Dolánky u Turnova 9, 511 01 Turnov

GPS SRAZU:
50.6036192 N, 15.1716275 E

PŘEDPOKLÁDANÝ KONEC:
19:30, Dům přírody Českého ráje

DĚLKA TRASY: 5 km, nenáročná trasa
CENA: dobrovolný příspěvek
S SEBOU: oblečení a obuv do terénu,
další výbava dle počasí

KONTAKT: +420 778 701 688
dolanky@strevlik.cz

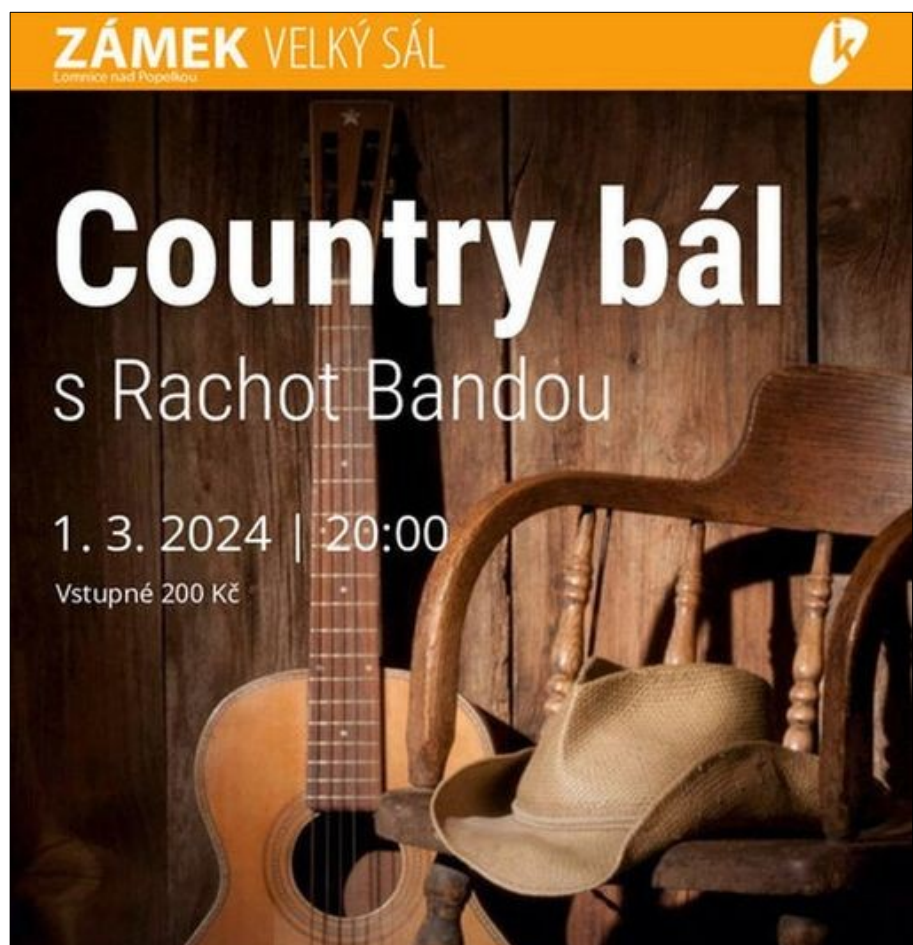
**NA AKCI JE NUTNÉ SE PŘIHLÁSIT
PROSTŘEDNICTVÍM FORMULÁŘE
na našem webu <https://www.dumprirody.cz/ceskyraj/>**

lomnice n/p

Kulturní a informační středisko zve **v pondělí 26. února** od 17 hodin do kina na besedu Hany Hindrákové: **Můj africký příběh.** A dále zve do kina na Talkshow Vítka Martince s Václavem Vydrou. Odehraje se **v úterý 27. února** od 19 hodin.

Městská knihovna oznamuje, že v době jarních prázdnin (26. 2. - 1. 3.) bude uzavřena.

lomnicko

NOVÁ VES n/P – Od 19. ledna funguje v obci nová hospoda. Otevírací doba je ve čtvrtek 14–22, v pátek 14–22, v sobotu 11–24 a v neděli 11–20. (Zdroj: Helena a Ilona Urbanovy)

LIBŠTÁT – JAK BRALI NA VOJNU

Vojenská služba v 18. a ještě v první polovině 19. století patřila kromě roboty a daní mezi nejtěživější břemena venkovského lidu. Odvody se prováděly v té době způsobem přímo nelidským. Vrchnostenské úřady, které měly povinnost dodat předepsaný počet branců, vyhlédly si na vesnicích mimo sídlo vrchnosti prostřednictvím rychtáře své oběti mezi mladými muži.

Vrchnosti se dívaly na odvody k vojsku jako na zvláštní druh trestu, kterého používaly proti těm mladíkům, kteří neprojevovali dostatečnou poslušnost, u kterých se ukazovala vzpurnost a nejednou si tak vrchnostenští úředníci vyřizovali účty osobní.

Jednoho dne pak znenadání – za pomoci panských drábů, mušketýrů, hajných a myslivců – provedli lov a spoutané mladíky odvezli přímo k plukům, kde je strčili do vojenských kabátů.

Vojenská služba byla sama těžká a tvrdá a zacházení s mužstvem surové. Služební doba byla až do roku 1802 doživotní, od toho roku desetiletá u pěchoty, dvanáctiletá u jízdy a čtrnáctiletá u dělostřelectva. Po napoleonských válkách byla opět zavedena čtrnáctiletá služba u všech zbraní. Jedinou záchranou před vojnou bylo převzetí živnosti a předčasná ženitba. (Tak například Josef Fejfar z Libštátu č. 23 se oženil s vdovou z Jilmu, když mu bylo 16 let a dva měsíce a jeho bratr ze Semil se ženil v 18 letech a tři měsíce.)

Od roku 1845 byla zkrácena vojenská služba na 8 let. Od roku 1827 platilo, že vojenskou službu jsou povinni konat všichni občané kromě šlechty. O konání vojenské služby rozhodoval los. Teprve roku 1868 byla zavedena všeobecná branná povinnost s tříletou činnou službou.

Odvedení k vojsku bylo opravdu katastrofou. I v případě, že se bravec vůbec vrátil domů a měl štěstí, že se vrátil zdravý, vracel se do rodné obce bez majetku, odvyklý práci, často přivyklý pití. Vrátil se do prostředí, jemuž dávno odvykl a které na něj zapomnělo.

Ještě horší však bylo, když se vracel domů jako mrzák. Jaký div, že mladíci k vojně způsobilí hleděli této pohromě uniknout. V době chytání utíkali do lesů nebo ke vzdáleným příbuzným a vraceli se domů po skončeném chytání. Až do roku 1849 totiž platilo, že kdo se včas odvodu skryl, byl vojenské služby ušetřen. Po skončeném odvodě se mohl zase bezpečně objevit a vůbec se už po něm nesháněli. Aby se jim útěk spíše zdařil, prchali v přestrojení v ženské šaty.

Útěk se vždy nezdařil. Děd bývalého obecního strážníka v Libštátě Fejfara byl chycen právě na dostaveníčku. Rychtář ho zavřel do obecní šatlavy, která byla

v místě dnešního kulturního domu. Správce šatlavy, šatlavný Plichta ho v noci pustil. Fejfar rychle prchal, ale ne daleko. Upadl přes klády, rychtář s koněm se ho zmocnili a dopravili do Josefova. Vrátil se domů po 14 letech tak zarostlý vousy, že ho vlastní matka nepoznala.

Praděd Jana Kříže z č.8 ještě s dvěma přáteli si vykopali v bývalé Vedralově lese skrýš a tam bydleli. Sestra jim tajně donášela potravu. Jednou na jaře se šli podívat domů. Naneštěstí je spatřili verbíři. Rozběhli se za mládenci přes rozmrzající Olešku, ale led se pod nimi prolomil a verbíři se nedobrovolně vykoupali. Mládenci však věděli, že jsou prozrazeni a uprchli do Badenhofu, kde měl Jan Kříž bratra. U něho byl 14 let a když se vrátil, pracoval při stavbě dráhy jako kovář.

Na vojnu tehdy nemuseli kováři, kominíci a ti, kteří byli zadobře s rychtářem, takže je rychtář prohlásil za mrtvé a nikdo se po nich nesháněl.

Vojančině bylo také možno uniknout výkupem nejprve 1000 zl., pak 1600 zl., což si mohli dovolit jen synkové z bohatých rodin. Na vojnu tedy museli především chudobní synkové. Není divu, že si toho třídního rozdílu byli vědomi a své bolesti dávali průchod ve vojenských písních.

Jednu takovou píseň zaznamenal J. Láska z Libštátu: Proč jste neodvedli synka bohatého, proč vy jste odvedli synka chudého. Ten bohatý říká, že je ho škoda a chudý, že není se ztratit doma. Chudobní synkové když se sekají, bohatí synkové z oken se koukají. Chudobní synkové když jdou na vartu stát, bohatí synkové jdou s pannami spát.

Z Válečného muzea Milana Trakala v Újezdě p/T

Vysloužilí vojáci po válce roku 1866 zakládali spolky vojenských vysloužilců. Takový spolek byl i v Libštátě a byl to nejstarší spolek v obci. Zachoval se po něm jen článek v kalendáři z roku 1898, který zachycuje celou jeho historii. Přečteme si ho nejen pro tuto historii, ale i pro poznání ducha a jazyka té doby: Libštát. Spolek vojenských vysloužilců v Libštátě založen byl dne 10.července 1875 u přítomnosti čtyř starých vojínů vracejících se ze služeb Božích, konaných za zemřelého císaře Ferdinanda Dobrotivého. Tu na náměstí při rozchodu promluvil bývalý vysloužilý poddůstojník 2. pluku kyrysnického Jiří Šádek ku svým třem soudruhům Jos. Štemberovi, Fr. Škodovi a Jos. Štemberovi ml. tato slova: "Bratři! Založme sobě dnes na památku spolek vysloužilců." Jmenovaní tři bratři souhlasili a tak byl již částečně první začátek ku založení spolku učiněn. Krátká slova Šádkova padla na půdu dobrou. Dne 16. září téhož roku byly stanovy veleslavným c.k. místodržitelstvím potvrzeny a spolek zřízen. Ze začátku byl malý tento spolek pouze na své slabé síly odkázán, později však získal si mnoho dobrodinců, kteří spolek hmotně podporovali, takže již dne 10.července 1881 jakožto na výroční den svého založení spolkový prapor mohl být posvěcen. Prapor jest zhotoven ve chvalně známé firmě p. Trenkwalda v Praze a nese odznaky: říšského orla a sv. Jiří. Matka praporu velect. paní Josefína z Luxdorfu, rozená Schlechtova ze Všehrd a z Hrochova Týna. Ačkoliv spolek tento jest nejmenší ze všech spolků vojenských vysloužilců v rakouské říši, má však jednu zvláštní přednost před mnohými, že má ve svém středu 6 bratrů, statných to vysloužilých vojínů, synů to jednoho otce a jsou to: Josef, Antonín, František, Jan, Petr a Jáchym Holata. Poslední tento sloužil u 13. pluku. Pan Jiří Škoda vzdal se po 12leté činnosti předsednictva spolku dne 8. prosince 1887 a na jeho místo nastoupil p. F. Sedláček, místopředsedou jest p. Petr Holata. Z prvních tří členů zemřeli František Škoda a Josef Šembera. Nyní jest ve spolku nejstarší člen Jiří Šádek. Spolek čítá 22 skutečných členů."

/ Ladislav Lukáš, úryvek z knihy To je naše obec; *Libštátský zpravodaj*

*

První organizace vojenských vysloužilců v habsburské monarchii podle vzoru veteránských spolků v Německém spolku se objevila po Napoleonských válkách v roce 1821 u severočeských Němců v Liberci. Postupně vznikaly další jako například v Římově (1824), v Ústí nad Orlicí(1825), ve Vídni (1830) a o deset let později druhý vídeňský veteránský spolek pod protektorem knížetem Karlem ze Schwarzenbergu. Po válkách v roce 1848/49, 1859, 1864 a 1866 následovala nová vlna zakládání vojenských spolků a v letech 1890–1900 se objevily spolky i v malých městech a na venkově.

Postupně se o takové zabezpečení snažily i ostatní země monarchie. Císařské nařízení č. 266 z 19. prosince 1853 zajistilo vysloužilým vojákům a poddůstojníkům (pokud uměli číst, psát a počítat) zaměstnání ve státní správě a ve všech státem zřizovaných institucích. Zde mohli zastávat pozici pomocného nebo manipulačního personálu.

Friedrich Friedländer «Veteranen im Gespräch» (1901)

Po roce 1867 se stala c. k. armáda nejdůležitější institucí v nové „dopelmonarchii“. V době rostoucích nacionálních trendů měla armáda nadnárodní charakter a její důstojníci se cítili být oddáni především svému císaři. Vytvářeli speciální společenskou a sociální skupinu, která se identifikovala s armádou a monarchií. Branný zákon z prosince 1868 zavedl všeobecnou brannou povinnost. Povinná vojenská služba trvala nyní tři roky (u námořnictva čtyři), čímž život a kariéru řadových vojáků tolik neovlivňovala. Proto branný zákon dovoľoval zaměstnat ve státní službě pouze poddůstojníky. Členskou základnu veteránských spolků tak tvořili poddůstojníci c. a k. armády a námořnictva do hodnosti šikovatele (Feldwebel) nebo strážmistra (Wachtmeister).

/ Wikipedie

semily

Semilské kulturní tipy:

22. února v 17 hodin v muzeu

Vzpomínkový večer na Semilský fotoklub

Posezení s některými členy někdejšího Semilského fotoklubu. Součástí večera bude také videoprojekce a beseda o fotografování. Akce je určena nejen bý-

valým členům, ale všem, které fotografování zajímá. V semilském muzeu je do 25. února k vidění výstava prací čtyř členů tohoto fotoklubu - Miroslava Koudelky, Vladimíra Jíny, Jiřího Salače a Richarda Stehlíka. Vstup zdarma.

23. únor mezi 8. a 17. hodinou ve vestibulu knihovny

Burza knih se vrací po skoro dvouměsíční pauze a přinese opět jiné tituly za symbolické ceny.

25. února ve 14 hodin v muzeu

Dernisáž výstavy **Včera, dnes a zítra**

Slavnostní zakončení výstavy návrhů architekta Petra Fuchse v Muzeu a Pojižerské galerii Semily. Zahraje a zazpívá turnovský bard Zdeněk Pokorný.

1. březen od 18 hodin v Aule Gymnázia Ivana Olbrachta

ŠANSONÁRIUM S MILONĚM ČEPELKOU

Vystoupí: cimrmanolog Miloň Čepelka, zpěvačky Sabina Vosecká a Kristýna Kudrnáčová a režisér Patrik Ulrich – průvodce pořadu a klavírní doprovod.

Vyprávění o životě a díle spoluzakladatele cimrmanologické myšlenky doplněný o šansony v podání hostů večera.

semilsko

Od 3.3.2024 se na Semilsku mění některé autobusové jízdní řády. Bližší informace naleznete na webu KORIDu.

Změny se týkají těchto linek: Linka 311
Turnov – Bukovina, 391 Turnov – Jičín,
405 Špindlerův Mlýn – Praha, 551
Lomnice n/P Sobotka, 720 Rokytnice n/J
– Praha, 963 Jilemnice – Vrchlabí, 964
Jilemnice – Levínská Olešnice, 975
Jilemnice – Dvůr Králové n/L, 691459
Vrchlabí – Jilemnice.

VYSOKÉ n/J –

železnobrodsko

Slavnostní otevření sklářské expozice Městského muzea

Po celoročním uzavření kvůli rozsáhlé rekonstrukci v rámci projektu *Spojeno sklem!*, financovaného z fondů EHP 2014–2021, chystáme slavnostní otevření, které proběhne **1. března v 17 hodin**.

Muzeum prošlo komplexní rekonstrukcí, přičemž byla věnována pozornost jak modernizaci prostor, tak vytvoření zcela nové interaktivní expozice. Naši malí návštěvníci se mohou těšit na nový dětský koutek, ve kterém se nachází unikátní kuličkodráha na skleněné kuličky.

Slavnostní otevření začne v 17 hodin vernisáží, doprovázenou živou hudbou v produkci Patrika Kotlára. Oslavy se poté přesunou do místního KC Kino Železný Brod, kde bude večer a v noci probíhat bohatý kulturní program. Již od 19 hodin se koná Pecha Kucha night na téma „sklo a nový kabát“. Na této akci, charakterizované krátkými a výraznými prezentacemi, se představí zajímaví hosté, kteří se podělí o své názory a zkušenosti s tématem. Každý přednášející bude mít 6 minut a 40 sekund, během nichž předvede 20 obrázků, přičemž každý z nich může komentovat po dobu 20 sekund. Interaktivní část

večera slibuje být inspirativním zážitkem pro všechny návštěvníky.
Po skončení prezentací je na pořadu afterparty s hudbou mixovanou DJ
Svenem Jansenem, která potrvá až do pozdních nočních hodin.
Přijďte a oslavte společně s námi obnovení našeho místního kulturního
pokladu! (Železnobrodský zpravodaj)

jilemnicko

Pondělí 26. 2. v 17.00, Kino 70

Zlaté vábení Yukonu

Aljašku a Yukon přiblíží v cestopisné přednášce Saša Ryvolová.

Čtvrtek 29. 2. v 18.00, Galerie V Kotelně

Autoři Jilemnicka – vernisáž výstavy

29. ročník divadelního festivalu Březen – měsíc divadla 2024

Neděle 3. 3. v 17.00

Zmatek nad zmatek, Nelkej, Čechie – Bažantova loutkářská družina Poniklá.
Dvě představení meotarového divadla. Jednotné vstupné: 100 Kč.

Úterý 5. 3. v 19.00

Opona nahoru – DS Podio Semily

Anglická komedie z divadelního zákulisí. 150/130 Kč

Čtvrtek 7. 3. v 19.00

Pánská šatna aneb Mušketýři v Mexiku

Hrají: Martin Dejdar, Jiří Lábus, Petr Vacek, Jan Jiráň, Martin Janouš. 590 Kč

Úterý 12. 3. 2024 v 19.00

Pytláková schovanka aneb Šlechetný milionář – DS Mrst' a Prst' a Kouřim

Roztančená retroparodie na (nejen) černobílé filmové lovestory. 150/130 Kč

Sobota 16. 3. 2023 v

19.00 Tomáš Klus a Cílová

skupina

650 Kč.

Úterý 19. 3. 2024 v 19.00

Kyanid o páté –

DS Vojan Desná – Mladá haluz

150/130 Kč

Sobota 23. 3. 2023 v 18.00

Šansonárium

Písňový kuplet s texty Miloně

Čepelky zpívají šansoniérky Eliška Lüftner a Kristýna Kudrnáčová.

Zhudebněné balady a romance vycházející z básní oblíbeného herce a cimrmanologa doprovází na klavír jejich hudební autor Patrik Ulrich. Program s osobní účastí Miloně Čepelky, který mezi písněmi čte povídky a přednáší básně. 250 Kč.

Úterý 26. 3. 2024 v 19.00

Nerušit, prosím!

DS J. K. Tyl Lomnice nad Popelkou. 150/130 Kč

Čtvrtek 28. 3. 2024 v 19.00

Hledám ženu, značka ihned

Divadlo Palace. Bláznivá komedie.

Hrají: Marek Adamczyk, Marta Dancingerová / Michaela Sejnová Dittrichová, Nela Boudová, Henrieta Hornáčková / Dominika Býmová, Josef Carda / Karel Vlček, Vlasta Žehrová. 590 Kč

krkonoše

Bývalá vápenka představuje sedm století krkonošských osudů

Do Krkonoš nemusíte vyrazit jen na lyže. V Horních Albeřicích, část Horního Maršova v trutnovském okrese je netradiční muzeum.

Na osmiboké kamenné věži šachtové vápenky z 19. století tu v dřevěné nástavbě vznikla expozice, která formou krátkých příběhů představuje život v Albeřickém údolí.

Zdánlivě obyčejné příběhy zdejších lidí připomínají rozpolcenou historii Krkonoš, Čech, Evropy a celého světa.

Expozice formou krátkých příběhů představuje sedm století života v tomto koutě Krkonoš. Z archivu Veselého výletu jsme použili 143 převážně dobových fotografií, z nichž většina nebyla nikdy publikovaná. S pomocí pamětníků se nám během let povedlo pojmenovat zachycené lidi a spojit je s konkrétními událostmi. S dalšími ilustračními fotografiemi, kresbami Jakuba Plachého, stavební grafikou tesaře Petra Růžičky, mapami, fotografiemi od dalších autorů a z jiných archivů jsme použili celkem 308 vyobrazení. Záměrně jsme vybírali příběhy propojené s výraznými stavbami, rodinami nebo známými jmény.

Muzeum Vápenka vzniklo ve spolupráci majitele objektu a hlavního investora Správy KRNAP, občanského sdružení Hradní společnost Aichelburg a Veselého výletu.

Informační centrum Veselý výlet v Temném Dole bylo (stejně jako v případě lesního hrádku Aichelburg) pověřeno prodejem vstupenek a půjčováním klíčů od Muzea Vápenka. Další informace získáte na tel.: 499 874 298 (8.30-17.30) nebo mailu: info@veselyvylet.cz. V těsném sousedství netradičního muzea se nachází bývalý Bischofův lom a Albeřická jeskyně.

(Zdroje: Jan Mikulička, Liberecký kraj + Veselý výlet + Správa KRNAP)

jičínsko

HOŘICE – Čtvrtek 22. února, 17:00, Městské muzeum Hořice
Komentovaná prohlídka výstavy **Blízká setkání stejného druhu**
s malířkou **Markétou Zlesákovou** a kurátorkou **Jarmilou Gregorovou**

Aktuální výstavy: Znovuobjevená krása
(Městské muzeum Hořice, 19. 1. – 31. 3. 2024)
Výstava nevelká rozsahem, ale o to
zajímavější, prezentuje nejen způsob
oblékání našich předků, ale i techniku
restaurování a v neposlední řadě i péči
hořického muzea o své vzácné sbírky.

Bronislava Bakule Malá, Markéta Zlesáková:
Blízké setkání stejného druhu
(Městské muzeum Hořice, 2. 2. - 28. 4. 2024)
Výstava, která vybranými malířskými,
grafickými a sochařskými díly
představí dvojici současných výtvarnic. Jde
o propojení, interakci i konfrontaci tvorby
těchto autorek prostřednictvím specifických
výtvarných výpovědí.

Jejich dílo se pohybuje na pomezí abstraktního a reálného sdělení.

Liberecké Divadlo F. X. Šaldy uvádí drsný příběh z irského venkova plný svérázného humoru

Martin McDonagh je jedním z nejuznávanějších současných světových dramatiků, a to nejen díky umění psát skvělé dialogy, ve zkratce rozkrývat osudy postav, ale především pro schopnost sdělovat závažná témata velmi zábavnou formou a s humorem.

Svou první hru, *Krásku z Leenane*, napsal v pětadvaceti letech (údajně to stihl za osm dní). Prvního provedení se hra dočkala v roce 1996, kdy ji v koprodukcii nastudoval irský Druid Theatre a londýnský Royal Court Theatre. McDonagh se stal rázem velmi uznávaným autorem.

V Anglii za svou prvotinu získal řadu prestižních ocenění, stejně úspěšné bylo uvedení *Krásky z Leenane* na Broadwayi. Následně se hra rozletěla doslova do celého světa a v roce 1999 byla poprvé uvedena v Čechách, konkrétně v pražském Divadle v Řeznické.

Kráska z Leenane má vedle velkého dramatického náboje i velmi pečlivou a překvapivou stavbu, mistrně vedené dialogy a také svérázný smysl pro humor. Jde o šokující a místy až bolestně krutý příběh o vztahu dvou osamocených lidí, matky a dcery žijících na irském venkově. Vzájemně se nesnášejí, doslova se týrají, a přitom jedna bez druhé nemohou žít. Je to velmi intenzivní výpověď o současných mezilidských vztazích, která jen málokterého diváka může nechat lhostejným.

Hra se sice odehrává v zapadlém koutě Irska, ovšem takových zapadlých koutů a „Bohem zapomenutých krajů“ najdete celou řadu i u nás, zvláště pak v pohraničí. I proto divadelníci věří, že uvedení hry v Liberci může velmi výrazně rezonovat.

Titul nabízí čtyři nádherné herecké příležitosti a vy se můžete těšit na Veroniku Korytářovou jako Maureen, hostující Veroniku Janků v roli její matky Mag, Zdeňka Kupku jako Pata Dooleyho a Daniela Tomana coby jeho bratra Raymonda.

Všechny režijně vede umělecká šéfka souboru činohry Kateřina Dušková. Zkoušení bylo od prvních okamžiků nesmírně intenzivní a náročné. Vedle citu pro vzájemnou souhru museli herci rovněž prokázat svou

schopnost přesně číst jednotlivé dramatické situace a hledat cesty k tomu, jak je odlehčit.

Druhá repríza je na programu 7. března.

/ Jiří Janků, Zpravodaj Liberec

30 tisíc návštěvníků v Technickém muzeu Liberec

V letošním roce oslaví Technické muzeum Liberec 10 let své existence. Co se za tu dobu odehrálo? Pro muzeum jsou nejdůležitější návštěvníci, kterých dosud přišlo přes 100 tisíc. Jen v roce 2023 jich bylo 30 tisíc.

V loňském roce byl nejzajímavějším exponátem historický automobil RAF (Reichenberger Automobil Fabrik) zapůjčený z Národního technického muzea v Praze, ale vyrobený právě v Liberci. Stovky dětí pak byly nadšeny interaktivními modely expozice Legendární stroje Leonardo da Vinci. Ani letošní rok nezůstává pozadu se zajímavými exponáty, protože druhou automobilkou, která působila před víc než sto lety v Liberci, byla společnost Linser vyrábějící nejen automobily, ale i motocykly. A právě dva nádherné motocykly Linser v Technickém muzeu nyní najdete. Největší událostí letošního roku budou nepochybně oslavy 10. výročí existence muzea. O podzimním týdnu oslav a jejich programu přineseme všechny informace v některém z příštích Zpravodajů. Již nyní ale připravujeme v rámci oslav o jarních prázdninách vstup pro děti do 10 let zdarma. A spojíte-li návštěvu muzea se soutěží pro děti Uhodni, co vidíš, ve které nikdo nemůže prohrát, jistě strávíte pěkné dopoledne. Akcí pořádaných v rámci 10letého výročí muzea bude stále přibývat. Pro ty,

kteří u nás ještě nebyli, jen stručně o tom, co v expozici uvidí. Historické automobily, motocykly a sbírku velocipedů od těch dřevěných až po legendárního Favorita. Každého libereckého občana zaujmou dvě kabiny ještědské lanovky, které nám zapůjčilo Severočeské muzeum. První kabina je ta, se kterou byl na Ještědu v roce 1933 zahájen provoz. Druhý exponát je kabina, se kterou provoz nedávno nešťastně skončil. Také jsou zde k vidění historické tramvaje, letadla, lokomotivy a mnoho dalších jedinečných exponátů. Ve společnosti Technopark je pak také řada technicky orientovaných kroužků a kurzů určených především dětem, ale některé jsou i pro dospělé.

/ Jana Vysocká, *Zpravodaj Liberec*

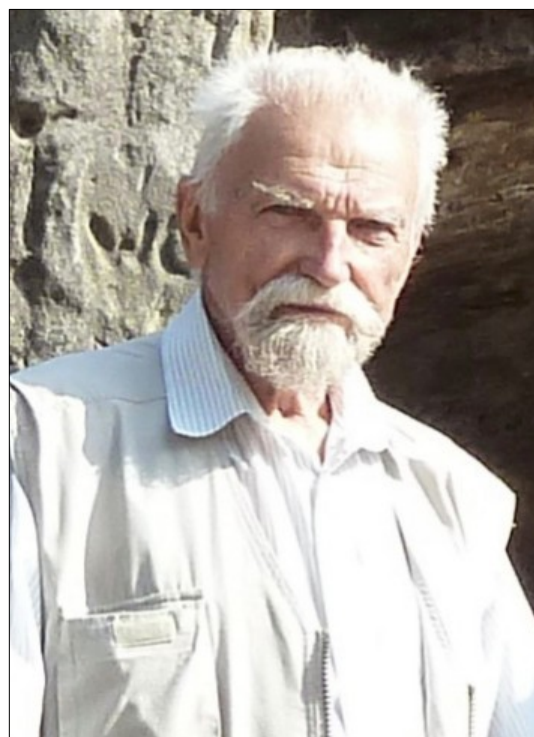
V lednu se rodina a přátelé rozloučili s Jiřím Kleinem, osobností spojenou s výstavbou liberecké botanické zahrady a městského stadionu. Pan Klein zemřel ve věku 93 let po krátké nemoci.

Jiří Klein byl ve svém profesním životě spojený s výstavbou významných libereckých objektů, mezi něž patřily zmíněná botanická zahrada, zimní stadion, Babylon nebo činžovní domy v Liberci.

Za zásluhy o botanickou zahradu obdržel čestné uznání, zlatý klíč města Liberec a v roce 1967 Cenu města. Jeho odkaz je stále živý díky těmto významným projektům a stavbám, které dodnes obohacují Liberec. Jiří Klein byl také vášnivým hudebníkem a vynikajícím houslistou. Podařilo se mu zvítězit v houslové soutěži a zahrát si jako sólista v pražském Rudolfinu. K hudbě ho přivedl jeho otec – ředitel tehdejší ZUŠ v Liberci a dirigent komorního orchestru. Hudba byla jeho vášní, které se musel vzdát kvůli práci ve stavebnictví, jež ho připravila o cit v prstech.

A tak se plně věnoval tvorbě projektů a dozoroval významné stavební aktivity Libereckého kraje jako stavbyvedoucí. Často se jednalo o stavby „v akci Z“, na což byl pyšný, protože všechny „jeho“ stavby byly určeny přímo pro obyvatele města. To vše se stalo smyslem jeho života. Pan Klein byl znám svou noblesou, pevným charakterem a skromností. Svým kolegům a přátelům zůstane v paměti jako vzácná osobnost.

/ Luboš Lachman, *Zpravodaj Liberec*

mnichovo hradiště

Útěk za hranice: dramatické okolnosti emigrace Jiřího Tancibudka a jeho rodiny

Letos 25. února uplyne už 76 let od nastolení komunistického režimu v tehdej-

ším Československu. Tato událost a události následující ovlivnily život milionů lidí, řada z nich byla donucena k emigraci. K nim patřil i Jiří Tancibudek, jedna z největších osobností Mníchova Hradiště.

Jiří Tancibudek se narodil 21. března 1921 do rodiny hudebníka, učitele a pozdějšího ředitele mnichovohradištské chlapecké školy. Od dětství projevoval mimořádný talent k hudbě, hrál na housle, později na hoboj. Po absolvování gymnázia v Mladé Boleslavi studoval na pražské konzervatoři, stal se hobojistou orchestru Národního divadla a ve svých 24 letech prvním hobojistou České filharmonie. Oženil se s klavíristkou Věrou Háskovou, jejíž rodina vlastnila v Jablonci nad Nisou prosperující firmu na vývoz bižuterie.

V lednu 1950 odešla celá rodina Háskových, včetně Jiřího Tancibudka, do emigrace. Manželé Tancibudkovi žili poté v Austrálii, ostatní členové rodiny v Kanadě. Jiří Tancibudek se stal světově uznávaným hobojistou, byl profesorem konzervatoře v Adelaide. Do vlasti se mohl přijet podívat až po roce 1989, kdy několikrát navštívil i naše město.

Zemřel před 20 lety 1. května 2004. V roce 2021 byl jmenován čestným občanem Mníchova Hradiště. K této příležitosti připravovaný slavnostní koncert s vystoupením členů Tancibudkovy rodiny musel být vzhledem k pandemii koronaviru zrušen. Jeho uvedení se plánuje na příští rok.

V letech 2008–2009 jsme si vyměnily několik dopisů s paní Věrou Tancibudkovou. V jednom z nich popisuje i okolnosti jejich emigrace z Československa. Tyto informace jsou zveřejněny úplně poprvé.

„Někdy v polovině ledna 1950 se u nás v bytě objevil zdatný muž v montérkách a že se mnou chce mluvit. Soukromě. Pozvala jsem ho do našeho bytu – nerada – Jirka měl dopolední zkoušku ve filharmonii. No, a muž v montérkách mi rovnou oznámil, že nás převede přes hranice a ať se připravíme. Samozřejmě

jsem mu nevěřila, za chvíli přišel Jirka, a když slyšel, proč k nám přišel, hned ho vyhodil a byl si jist, že to je nějaká léčka. Ale nebyla. Maminka přijela k nám do Prahy a že se všichni rozhodli odejít a že nás jede informovat. Že za dva dny, 20. ledna, se všichni sejdou u nás v bytě ve 4 hod. odpoledne a vydáme se na cestu s tím montérem (pan Šimek). Jirka hned oznámil, že on nikam utíkat nebude, že má vynikající postavení v Praze a má v Praze sestru a otce v Hradišti.

Manželé Jiří a Věra Tancibudkovi v den 50. výročí svatby.

Pro mě to byly těžké chvíle. Vše mě táhlo do ciziny – do světa, ale Jirku bych neopustila a rodinu také ne. Ve stanovený čas všichni přijeli. Teta Zdena s 1 a půlroční Janičkou a 7letou Evou, moji rodiče a sestry Mařenka a Nina. V kritický okamžik se tatínek zavřel s Jirkou do naší ložnice a asi hodinu tam debatovali, my ostatní jsme balily do tašky nějaké převlečení, dokumenty a cennosti.

Pro mě to byly noty. Nakonec tatínek a Jirka vyšli ven a Jirka úplně resignovaně ohlásil, že tedy také jde...

Vyjeli jsme třemi taxíky, které najal náš průvodce. V našem voze byl on, taxikář a vzadu já a Jirka.

Všechno jsme v Praze nechali – nádherně zařízený byt, jen jeden obraz od Vlastimila Rady jsem den předem odvezla Luborovi jako dar. Ten obraz nakonec skončil v našem bytě v Austrálii a je pro mě jediná vzpomínka na první domov.

Měli jsme namířeno přes Plzeň a kdyby se jeden taxík ztratil, že se sejdem v Mariánských Lázních u našich známých. To se také stalo. Nakonec jsme se sešli, když se vůdce vrátil a hledal, až je někde našel. Z Plzně to bylo na hranice k Tachovu. To náš taxikář už něco tušil – a že dál nejede. A ten montér na něho vytáhl revolver a strašil ho, že dostal pořádně zapláceno a poveze nás do cíle, jak to sjednal. My se s Jirkou jen modlili a potili strachem.

Nakonec zastavil – byl tam vysoký příkop – ten jsme přelezli a přes oranici, tvrdou a zmrzlou, jsme stoupali do kopce. Najednou reflektor! Vůdce hned velel lehnout. To se párkrát opakovalo. Malá Jana byla přivázána na saně, ale sněhu bylo málo, tak se musely saně s ní nosit. Když jsme se konečně dohrabali na vrch pole a do lesa, tam zase byly pokácené stromy, přes které jsme museli přelézt, a vykopané příkopy. A mezitím hrůza, že nás chytí. Šli jsme celou noc a nedokázali jsme tu štreku zdolat. K ránu jsme potkali dřevorubce, kteří nás varovali, že o kousek dál je celá posádka policie a že se musíme schovat a čekat na další noc. Seděli jsme v hustém mladém lesíku od rozbřesku až do 6 večer. Zmrzlí, bez jídla, pití obstaral poprašek sněhu a se strachem, zda se montér vrátí nebo ne. Malá Jana se probrala (teta ji uspala na cestu aspiriny) a začala povykovat, my na ni házeli kabáty a co se dalo, aby nás neprozradila.

Vůdce přišel a prý máme jen malý kousek – ale musíme přejít zmrzlou bažinou a pak honem cestu, po které každou 1/2 hodinu jede hlídka. Pak násep a k lesu, a to už je Německo a hranice.

Bažinou jsme přešli bez nehody, ale pak jsme se ztratili. Vůdce byl s Jirkou a my ostatní jsme se nějak domotali na druhou stranu. Slyšeli jsme výstřely, hlasy, hrůza. Do lesa jsme dolezli, ale nevěděli, zda nejsme zpět v Čechách. Hranice není rovná čára, je klikatá. Zůstali jsme tam a už jsme nechtěli dál – bylo nám to jedno, co bude. Teta dokonce křičela o pomoc a já nebyla k utišení, když jsem myslela na Jirku. Nakonec nás zachránil tatínek – starý voják. Řekl, že se bude orientovat, a opustil nás ženské. Orientoval se podle hvězd, a když se vrátil, oznámil, že zjistil vozovku, po které jel nedávno kuň s vozem. Česká strana byla vylidněná, tak to musí být německý vůz. Cesta vedla z kopce dolů – viděli jsme v dálce světýlka a brzo jsme přišli na stavení – šli dovnitř

a byli to Němci a nechali nás u kamen ohřát a Janičce dali mléko a nám horkou vodu – to bylo vítané.

Když jsme se vzpamatovali, šli jsme dál a najednou proti nám náš vůdce s dvěma německými Grenzpolizei s puškami, že nás jdou hledat a že Jirka je na policii a u výslechu a nás to též čeká. To byla radost k nepopsání.

Kolem půlnoci odvezli Zdeňku a děti do nemocnice a nás ostatní do věznice s omluvami, že bohužel v Bärnau není žádný hotel. Spaly jsme, my ženské, na slámě a Jirka s tatínkem na prkně a byla to ta nejsladší noc v životě...“

/ Jana Dumková, Muzeum města Mn. Hradiště, *Kamelot*

mladá boleslav

Vážení a milí divadelní přátelé,
rádi bychom Vás upozornili, že v rámci zkvalitnění služeb měníme zahájení předprodeje vstupenek na další měsíc z původního data 15. již na 1. v každém měsíci.

Čili od 1. března 2024 od 6:00 si můžete on-line zamluvit nebo přímo zakoupit vstupenky na celý měsíc duben a vybraná představení dalších měsíců, od 1. dubna na celý květen, od 1. května na celý červen atd.

Zároveň od 1. března 2024 zahajujeme předprodej vstupenek na Letní divadelní Sychrov 2024.

Od 1. dubna 2024 pak půjdou do prodeje Letní KOST 2024.

Pouze vstupenky na představení Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách začneme prodávat od 15. dubna 2024, jak jsme původně všem avízovali.

/ Městské divadlo Mladá Boleslav

za humny

HRADEC KRÁLOVÉ – Otevíráme tři nové výstavy. V polovině února jsme zahájili výstavu *Diferencované struktury*, která v Černé kostce prezentuje tvorbu Jany Bernartové, Milana Guštara a Ivana Chatrného.

V Bílé kostce se představí Olbram Pavlíček s výstavou *KORPSEPUNX: stress prosthetics* a v Galerii Vladimíra Preclíka bude k vidění nová výstava *Plastika drobná a drobnější: Josef Václav Škoda*.

Výstava *KORPSEPUNX: stress prosthetics* představuje nejnovější sochy, grafiky a kresby Olbrama Pavlíčka, v nichž subverzivně imituje design průmyslově vyráběných produktů a skrze jejich dekonstrukci odhaluje způsoby, jimiž se propisují do života svých uživatelů.

Výstava *Diferencované struktury* představuje aktuální tvorbu vizuální umělkyně Jany Bernartové (*1983). Autorčiny velkoformátové výšivky *Rastr NULA*

#heroine II (2020–21) z cyklu *Parametrická digitální struktura* prezentuje v kontextu děl Ivana Chatrného (1928–1983) a Milana Guštara (*1963) ze svých sbírek – Guštarovy audiovizuální instalace *Abacus* z let 2002 až 2013 a Chatrného *Orchestrálních kompozic* z přelomu 60. a 70. let. Obě zmíněné osobnosti měly pro Janu Bernartovou v různých fázích její tvorby zásadní význam. Zatímco grafické listy Ivana Chatrného pro ni už v době studií představovaly jeden ze stěžejních podnětů v úvahách o strukturách, práce Milana Guštara jsou pro autorku se zázemím v nejmodernějších technologiích fascinující především svým širokým mediálním přesahem.

Kurátorky Kateřina Křížkovská & Jan Florentýn Báčor připravili expozici *Plastika drobná a drobnější: Josef Václav Škoda*; ta nabízí průřez drobnou plastikou z 20. až 40. let sochaře Josefa Škody. Prezentuje autorovy práce z rozličných materiálů: kamene, bronzu, cínu, dřeva, terakoty, vápence i sádky společně s jeho kresbami. Navazuje na předešlý výstavní projekt v Galerii Vladimíra Preclíka GMU *Stopy z bronzu a kamene: Josef Václav Škoda*, zaměřený na sochařovy klíčové realizace ve veřejném prostoru města Hradce Králové a jeho okolí. Intervencí ve výstavě Josefa Škody jsou malba od Bohumila Kubišty (*Podobizna Ing. Václava Rejchla*, 1908) a plastika Karla Nepraše (*Soutok Labe s Vltavou jako mimoúrovňová křižovatka*, 2000–2001), instalovaná ve foyer GMU do 09/06/24.

PhDr. Oldřich Novotný

(* 18. prosince 1884 Praha, † 8. února 1959 Jičín)

Únorový medailon věnujeme knězi, středoškolskému profesorovi a básníku Oldřichu Novotnému. Narodil se v Praze v rodině obuvníka 18. prosince 1884. V letošním roce jsme si připomněli jeho 140. výročí narození. Absolvoval pražské gymnázium v Truhlářské ulici, kde maturoval v roce 1906. Dále navštěvoval bohosloveckou fakultu a posléze i filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Doktorát z filozofie získal v roce 1924. Už za doby svých studií působil jako katecheta na chlapecké škole v Košířích.

Do Jičína přišel v roce 1921. Nejprve zde učil na dívčím reformovaném reálném gymnáziu a později přešel na státní učitelství. V roce 1924 se na dívčí gymnázium vrátil. Později se toto gymnázium sloučilo se státním gymnáziem Františka Lapaře. Vyučoval český jazyk, filozofii a několik let také i francouzštinu a němčinu. Také zde byl správcem žákovské knihovny. Ač původně katolický katecheta, oženil se a po své svatbě vstoupil do Českobratrské církve evangelické, aby se v roce 1928 stal kurátorem jičínského filiálního sboru. Jeho zásluhou byly v Jičíně položeny základy organizované církevní práce. Byl také předsedou Kostnické jednoty ústředí československých evangelíků v Jičíně, která byla založena v roce 1921 a která pravidelně pořádala jeho přednášky.

Byl ale i literárně činný. Věnoval se hlavně poezii. Napsal sbírku poezie Krůpěje světla (1911), nebo básně na oslavu T. G. Masaryka. V roce 1912 mu bylo vydáno lyrické drama Beáta. Napsal i několik literárních studií, odborných článků (např. o Janu Husovi nebo J. A. Komenském) a překládal z angličtiny. Přispíval i do tehdejších regionálních periodik (např. Krakonoš). V roce 1948 odešel z jičínského gymnázia na odpočinek. Byl navržen za kazatele jičínského evangelického sboru, ale proti jeho jmenování se postavil Zemský národní výbor v Praze.

Po složitých jednáních byla jeho volba akceptována, a tak byl roku 1953 jmenován farářem jičínského sboru. Tento středoškolský profesor, kněz, básník a překladatel zemřel v Jičíně 8. února 1959 ve věku 74 let. Pohřben byl na jičínském hřbitově. Jeho literární dílo je roztroušeno na stránkách digitálních knihoven.

Jeho sonet k 80. narozeninám T. G. Masaryka nebo báseň Jičínský památník můžete najít například na stránkách digitální knihovny Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové <https://kramerius.svkhk.cz/>.

/ Iva Rodrová, Jičínský zpravodaj

Michal Hrdý / sorry

